

Brüssel, 29. november 2024
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0439(COD)

15916/1/24
REV 1

LIMITE

COPEN 499
DROIPEN 242
MIGR 422
COSI 212
COMIX 466
JAI 1703
CODEC 2175

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	ST 15915/24 + ADD 1
Komisjoni dok nr:	ST 16149/23 + COR 1 + COR 2
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles sätestatakse ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise ennetamise ja tõkestamise miinimumnormid ning millega asendatakse nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ ja nõukogu raamotsus 2002/946/JSK – Üldine lähenemisviis

Sissejuhatus

Komisjon esitas 28. novembril 2023 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepaneku, milles sätestatakse ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise ennetamise ja tõkestamise miinimumnormid ning millega asendatakse nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ ja nõukogu raamotsus 2002/946/JSK (ST 16149/23 + COR 1 + COR 2).

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 lõikel 2.

Kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö töörühm (COPEN) vaatas ettepaneku läbi Hispaania, Belgia ja Ungari eesistumisperioodil. Nende läbivaatamiste tulemusel saadud tekst on esitatud lisas.

Euroopa Parlamendis juhib ettepaneku menetlemist kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE). Raportööriks määrati Birgit Sippel. Raportit ei ole veel esitatud.

27. novembril 2024 arutasid segakomitee ja COREPER allpool esitatud peamisi küsimusi. Valdav enamik delegatsioone märkis, et peavad võimalikuks toetada neile küsimustele leitud lahendust, mis on esitatud lisas.

Justiits- ja siseküsimuste nõunikud täpsustasid 28. novembril 2024 artikli 11 punktide 3 ja 4 ning neile vastava põhjenduse 16 teksti. Tehtud muudatused on lisas ära märgitud.

Peamised küsimused

1) Humanitaarklausel (põhjendus 7 koos artikliga 3)

Humanitaarklausli küsimus on seotud mõttega, et teatavat kolmandate riikide kodanikele Euroopa Liitu sisenemisel, sealt läbisõidul või seal viibimisel antavat abi, eelkõige lähedastele pereliikmetele või inimeste põhivajaduste rahuldamiseks antavat abi ei tohiks käsitada rändajate smugeldamisega seotud kuriteona.

Direktiivi ettepanekus pani komisjon ette lisada see klausel põhjenduste ossa, jättes liikmesriikidele võimaluse valida, kuidas sellega ümber käia. Töörühmas toimunud läbivaatamise käigus tegid aga mõned liikmesriigid ettepaneku viia klausel üle regulatiivossa.

Lisaks küsimusele, kas humanitaarklauslit peaks käsitlema põhjendustes või regulatiivosas, lahkesid delegatsioonide seisukohad ka klausli täpse sõnastuse osas.

Pärast aasta kestnud läbirääkimiste jooksul esitatud argumentide põhjalikku kaalumist ja võttes arvesse hiljutistel kohtumistel toimunud arutelusid, tundub asjakohane käsitleda humanitaarklausli küsimust põhjendustes – vt põhjendus 7 (lk 8).

Seda teksti tuleks lugeda koos põhjendusega 6a, milles rõhutatakse, et kõnealune direktiiv on minimaalse ühtlustamise vahend, s.t liikmesriigid võivad vabalt vastu võtta või hoida jõus õigusakte, mis näevad ette kõnealuses direktiivis sätestatust laiemat inkrimineerimist.

2) Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused (artikli 8 lõige 3)

Mõningate delegatsioonide palvele vastu tulles lisati teksti põhjendus 13aa ja artiklisse 8 lõige 5. Uutes tekstiosades käsitletakse nende riikide eriolukorda, kelle suhtes ei kohaldata muid ELi kriminaalõiguse vahendeid ja kes oma riigisisese õiguse kohaselt ei määra juriidilistele isikutele määratavate kriminaalõiguslike või muude trahvide suurust kindlaks proportsionaalselt füüsilise isiku poolt toime pandud kuriteo raskusastmega, vaid kohaldavad muid kriteeriume, sealhulgas kriteeriumi, mis põhineb organisatsiooniliste struktuuride ja kaitsemeetmete puudumisel või muudel juriidilise isiku korralduses esinevatel puudustel.

Kokkuvõte

Eeltoodut silmas pidades palutakse alaliste esindajate komiteel:

- a) kinnitada kokkulepe käesoleva märkuse lisas esitatud üldise lähenemisviisi teksti suhtes ning
- b) soovitada nõukogul leppida selle teksti suhtes kokku üldine lähenemisviis, mis kujutab endast volitust läbirääkimiste pidamiseks Euroopa Parlamendiga.

EESISTUJARIIGI ÜMBER SÕNASTATUD VERSIOON¹

Eelnõu:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

milles sätestatakse ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise ennetamise ja tõkestamise miinimumnormid ning millega asendatakse nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ ja nõukogu raamotsus 2002/946/JSK

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹ Dokumendis 15916/24 INIT esitatud teksti lisatud tekst on ingliskeelses versioonis märgitud **paksus allajoonitud kirjas**. Varem esitatud täiendav tekst on märgitud ainult **paksus kirjas**. Välja jäetud kohad on tähistatud nurksulgudega [...].

² ELT C , , lk . .

³ ELT C , , lk . .

ning arvestades järgmist:

- (1) Ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamine on kuritegelik tegevus, mille puhul suure kasumi teenimise nimel seatakse ohtu inimeste elu ning ei austata inimväärikust, kahjustades põhiõigusi. See kuritegelik tegevus aitab kaasa ebaseaduslikule rände ja kahjustab liidu rändehalduse eesmärke. Selliste kuritegude toimepanemine on tingitud suurenevast nõudlusest ja kuritegelike organisatsioonide saadud suurest kasumist. Kõnealuste kuritegude ennetamine ja tõkestamine jääb liidu prioriteediks.
- (2) Direktiiv 2002/90/EÜ⁴ ja nõukogu raamotsus 2002/946/JSK⁵ (edaspidi „kaasaaitajate pakett“) moodustavad liidu õigusraamistiku kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise tõkestamiseks. Sellega kehtestatakse ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus elamisele kaasaaitamisega seotud kuritegude ühised määratlused ning luuakse selliste kuritegude eest karistuste määramise karistusõiguslik raamistik. Selleks et kujunevad suundumused peatada ja muuta veelgi tulemuslikumaks liidu raamistik, millega kõnealuseid kuritegusid ennetada ja tõkestada, on vaja kehtivat õigusraamistikku ajakohastada.

⁴ Nõukogu 28. novembri 2002. aasta direktiiv 2002/90/EÜ, millega määratletakse kaasaaitamine ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele (EÜT L 328, 5.12.2002, lk 17, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32002L0090>).

⁵ Nõukogu 28. novembri 2002. aasta raamotsus 2002/946/JSK, millega tugevdatakse karistusõiguslikku raamistikku, et tõkestada ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele kaasaaitamist (EÜT L 328, 5.12.2002, lk 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32002F0946>).

- (3) Euroopa Ülemkogu 9. veebruari 2023. aasta järeldustes kinnitati vajadust karmistada liidu meetmeid, millega ennetatakse ebaseaduslikku rännet ja inimohvreid, eelkõige tihendades koostööd päritolu- ja transiidiriikidega ning tagades parema koostöö liikmesriikide ja Europoli, Frontexi ja Eurojusti vahel. Uuendatud tegevuskavas rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2021–2025) on sätestatud rändajate smugeldamise tõkestamiseks võetavad poliitikameetmed, mis on oluline osa uue rände- ja varjupaigaleppe terviklikust rännet käsitlevast lähenemisviisist. Selles esitatakse meetmed neljas prioriteetses valdkonnas: koostöö tugevdamine partnerriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega; rändajate smugeldajate karistamine ja rändajate ärakasutamise ennetamine; koostöö tugevdamine ning õiguskaitseasutuste ja õigusasutuste töö toetamine ning teadmusbasi laiendamine.
- (4) Ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaitamine on rahvusvaheline nähtus ning liidu ja liikmesriikide tasandil vastu võetud meetmed peaksid selle rahvusvahelist mõõdet tunnistama. Liidu ja liikmesriikide meetmed peaksid seetõttu arvesse võtma liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, muu hulgas neid, mis on seotud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendava maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri välismaalase ebaseaduslikku toimetamist tõkestava protokolliga, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni, SOLASi konventsiooni, rahvusvahelise mereotsingute ja -pääste konventsiooni või ÜRO lapse õiguste konventsiooniga ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo tööga. **Eelkõige ei tohiks ükski käesoleva direktiivi sätte mõjutada liikmesriikide ja üksikisikute õigusi, kohustusi ja vastutust anda kolmandate riikide kodanikele humanitaarsetel põhjustel või nende põhivajaduste rahuldamiseks abi vastavalt kohaldatavale rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas rahvusvahelisele inimõigusi käsitlevale õigusele ja eelkõige asjakohasel juhul 1951. aasta pagulasseisundi konventsioonile, mida on muudetud 1967. aasta New Yorgi protokolliga, ja ÜRO mereõiguse konventsioonile, ning kooskõlas juriidiliste kohustustega. See abi võib hõlmata ka õiguslikku, keelelist või sotsiaalset nõustamist või toetust.**

- (5) Võttes arvesse selliste tegevuste arengut, mille eesmärk on aidata kaasa ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele, ning rahvusvahelisest õigusest tulenevaid liidu ja liikmesriikide juriidilisi kohustusi, tuleks kõigis liikmesriikides veelgi ühtlustada kuritegude määratlusi, et need hõlmaksid asjaomaseid tegusid veelgi ulatuslikumalt.
- (6) Kooskõlas kriminaalõiguses sätestatud seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega ning selleks, et tõkestada kuritegelikku tegevust, millega kasumi teenimise nimel seatakse ohtu inimeste elu ega austata inimväärikust, tuleb sätestada kuritegude täpsed ja üksikasjalikud määratlused, et tõkestada kõnealust kuritegelikku käitumist. Abistamist ebaseaduslikul liitu sisenemisel, liidust läbisõidul ja liidus viibimisel tuleks käsitada kuriteona **vähemalt juhul**, kui see on seotud tegeliku või lubatud rahalise või materiaalse kasuga. **See ei piira seda, kuidas liikmesriigid käsitlevad oma riigisiseses õiguses selliseid kaasaaitavaid tegusid, mille puhul tegelik või lubatud rahaline või materiaalne kasu ei ole süüteokoosseisu tunnus.**

[...]

- (6a) Käesolev direktiiv on minimaalse ühtlustamise vahend. Sellest tulenevalt võivad liikmesriigid vabalt vastu võtta või hoida jõus õigusakte, mis näevad ette käesolevas direktiivis sätestatust laiema inkrimineerimise, et suurendada rändajate smugeldajate vastase võitluse tulemuslikkust. Liikmesriigid peaksid tagama, et kolmanda riigi kodaniku tahtlik abistamine mis tahes liikmesriigi territooriumile sisenemisel, sellest läbisõidul või seal viibimisel, rikkudes asjakohast liidu õigust või asjaomase liikmesriigi õigust kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise, sealt läbisõidu ja seal viibimise kohta, kujutab endast kuritegu vähemalt juhul, kui sellist tegu toime panev isik nõuab, saab või aktsepteerib otseselt või kaudselt rahalist või materiaalist kasu või sellise kasu lubadust, või paneb kõnealuse teo toime selleks, et sellist kasu saada. Kuna käesolev direktiiv on aga minimaalse ühtlustamise vahend, võivad liikmesriigid vabalt sellise teo kriminaliseerida, kui sellest ei ole saadud rahalist või muud materiaalist kasu.
- (7) Ühtki käesolevat direktiivi sätet ei tohiks tõlgendada nii, et sellega nähakse ette ühelt poolt lähedastele pereliikmetele antava abi ja teiselt poolt kolmandate riikide kodanikele kooskõlas kohaldatava riigisisese ja rahvusvahelise õigusraamistikuga antava humanitaarabi või inimeste põhivajaduste rahuldamise toetamise kriminaliseerimine.

[...]

- (7a) **Ilma et see piiraks asjaomase liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikku sisenemist käsitlevate riigisiseste õigusnormide kohaldamist**, ei tohiks kolmandate riikide kodanikke võtta kriminaalvastutusele **ainuüksi** selle eest, et nad on langenud sellise kuriteo ohvriks, **mis seisneb mis tahes liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikule sisenemisele, sellest läbisõidule või seal viibimisele kaasaaitamises.**
- (8) Ebaseaduslikule sisenemisele, läbisõidule ja viibimisele kaasaaitamine ei mõjuta ainult seda liikmesriiki, kuhu ebaseaduslikult siseneti. Kuritegude määratlusi puudutavad miinimumnormid peaksid hõlmama tegusid, mis pannakse toime mis tahes liikmesriigi territooriumil, et sellise kuriteo korral oleks võimalik tegutseda ka muudel liikmesriikidel peale selle, kuhu ebaseaduslikult siseneti, eeldusel et kõnealused kuriteod kuuluvad asjaomaste liikmesriikide kohtualluvusse.
- (9) Tuleb teha vahet kuritegudel, mis seisnevad ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamises, ning raskendavatel asjaoludel toimepandud kuritegudel, mis põhjustavad inimestele ja ühiskonnale suuremat kahju. Karistumäärad peaksid kajastama ühiskonna suuremat muret raskemate tagajärgedega ja kahjulikuma tegevuse korral, mistõttu raskendavatel asjaoludel toime pandud kuritegude korral tuleks ette näha rangemad kriminaalkaristused.
- (10) Liikmesriigid peaksid kohaldama käesolevat direktiivi kooskõlas ja täielikus vastavuses 1967. aasta New Yorgi protokolliga muudetud 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooniga, rahvusvahelisele kaitsele juurdepääsuga seotud kohustuste, eriti tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, ning põhiõigustega.
- (11) Kuritegude eest määratavad karistused peaksid olema mõjusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Sellega seoses tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse ülemmäär. Täiendavad meetmed on sageli tulemuslikud ja neid peaks seetõttu sama kriminaalmenetluses kohaldada.

[...]⁶[...]

- (11a) Käesolevas direktiivis ette nähtud maksimaalset vangistust tuleks füüsiliste isikute toime pandud kuritegude eest kohaldada vähemalt nende kuritegude kõige raskemate vormide puhul. Kõikide liikmesriikide kriminaalõigus sisaldab sätteid surma põhjustamise, raskete isikuvastaste kuritegude ja õiguskaitse vastaste rünnakute või muude tahtlikult või raskest hooletusest toime pandud kuritegude kohta, mille toimepanemisel on kasutatud jõhkrat vägivalda. Liikmesriikidel peaks olema õigus rakendada neid üldsätteid, sealhulgas raskendavaid asjaolusid käsitlevaid sätteid, kui nad võtavad üle käesoleva direktiivi need sätteid, mis käsitlevad kuritegusid, mis põhjustavad inimese surma, olenemata sellest, kas kuritegu on toime pandud tahtlikult või raskest hooletusest.**

⁶ [...]

- (11b) Kui käesolevas direktiivis sätestatakse, et õigusvastane tegu on kuritegu üksnes juhul, kui see on toime pandud tahtlikult ja põhjustab [...] kolmanda riigi kodaniku elu tõsiselt ohtu seades selle isiku surma, tuleks tahtluse mõistet tõlgendada kooskõlas riigisisese õigusega, võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu asjakohast kohtupraktikat. Ühtki käesoleva direktiivi sätet ei tohiks tõlgendada nii, nagu nõuaks see mittesüülist vastutust mis tahes tagajärgede eest, mis tulenevad käesolevas direktiivis kuriteoks liigitatud tegevusest.
- (12) [...]

- (13) Kui see on riigisiseses õiguses ette nähtud, tuleks juriidilised isikud võtta kriminaalvastutusele ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise eest. Liikmesriigid, kelle riigisiseses õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemis nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette mõjusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Nendega peaksid kaasnema täiendavad meetmed. [...] **Tagamaks et määratav karistus on mõjus, hoiatav ja proportsionaalne, tuleks arvesse võtta asjaomase juriidilise isiku teo raskusastet ning individuaalseid, rahalisi ja muid asjaolusid. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada trahvide ülemmäärad kas protsendimäärana asjaomase juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest või kindlate summadena. Käesoleva direktiivi ülevõtmisel peaksid liikmesriigid otsustama, kumba neist kahest võimalusest nad kasutavad.**
- (13aa) **Võttes aga arvesse, et käesolev direktiiv on Schengeni *acquis*' edasiarendus, tuleks arvestada nende liikmesriikide eriolukorda, kelle suhtes ei kohaldata muid ELi kriminaalõiguse vahendeid ja kes oma riigisisese õiguse kohaselt ei määra juriidilistele isikutele määratavate kriminaalõiguslike või muude trahvide suurust kindlaks proportsionaalselt füüsilise isiku poolt toime pandud kuriteo raskusastmega, vaid kohaldavad muid kriteeriume, sealhulgas kriteeriumi, mis põhineb organisatsiooniliste struktuuride ja kaitsemeetmete puudumisel või muudel juriidilise isiku korralduses esinevatel puudustel. Kui see on vältimatu juriidiliste isikute suhtes kohaldatava riikliku karistussüsteemi sidususe säilitamiseks, peaks neil liikmesriikidel olema võimalus kehtestada juriidilistele isikutele määratavate trahvide maksimumsumma oma riigisisese süsteemiga kooskõlas oleval tasemel, tingimusel et selle tulemusena on juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate karistuste määr kooskõlas riigisiseses õiguses sarnase raskusastmega kuritegude eest ette nähtud määraga ning et karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.**

- (13a) Kui liikmesriigid otsustavad juriidilistele isikutele määratavate trahvide kindlaksmääramisel rakendada juriidilise isiku ülemaailmse kogukäibe kriteeriumi, peaksid nad otsustama, kas võtta aluseks kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaasta või rahalise karistuse määramise otsusele eelnenud majandusaasta käive. Samuti peaksid liikmesriigid kaaluma normide kehtestamist juhtudeks, kui trahvimäära ei ole võimalik kindlaks määrata selle alusel, kui suur oli juriidilise isiku ülemaailmne kogukäive kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahvi määramise otsuse tegemisele eelnenud majandusaastal. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema võimalik arvesse võtta muid kriteeriume, näiteks ülemaailmne kogukäive mõnel muul majandusaastal. Kui kõnealused normid hõlmavad trahvimäärade kehtestamist kindlate summadena, ei peaks olema vajalik, et nende summade ülemmäär oleks vähemalt sama suur kui käesolevas direktiivis kehtestatud kindlate summadena kindlaksmääratud trahvide ülemmäär kohta kehtestatud miinimumnõue.**
- (13b) Kui liikmesriigid otsustavad kehtestada trahvide ülemmäärad kindlate summadena, peaksid need määrad olema sätestatud liikmesriigi õiguses. Trahvide ülemmäärasid tuleks kohaldada käesolevas direktiivis määratletud ja majandustlikult tugevate juriidiliste isikute toime pandud kuritegude kõige raskemate vormide puhul. Liikmesriikidel peaks olema õigus kindlaks määrata trahvide ülemmäärade arvutamise meetod, sealhulgas selle kasutamise eritingimused. Liikmesriigid peaksid kindlas summas kehtestatud trahvid riigisisises õiguses sätestatud korras korrapäraselt läbi vaatama, võttes arvesse inflatsioonimäära ja muudel põhjustel toimuvat rahalise väärtuse kõikumist. Liikmesriigid, kelle rahaühik ei ole euro, peaksid trahvide ülemmäärad kehtestama omaenda vääringus ja sellises summas, mis käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeval vastab selles eurodes väljendatud määradele. Nendel liikmesriikidel soovitatakse trahvid korrapäraselt läbi vaadata, võttes arvesse ka vahetuskursi muutusi.**

- (13c) **Trahvide ülemäärade kehtestamine ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses igal konkreetsel juhul asjakohane karistus. Kuna käesolevas direktiivis ei kehtestata trahvide alammäärasid, peaksid kohtunikud või kohtud igal juhul võtma asjakohase karistuse määramisel arvesse asjaomase juriidilise isiku individuaalseid, rahalisi ja muid asjaolusid ning teo raskusastet.**
- (14) **Raskendavaid asjaolusid tuleks mõista kas asjaoludena, mis võimaldavad kohtunikul määrata sama kuriteo eest rangemat karistust kui see, mis tavaliselt ilma nende asjaoludeta määrataks, või võimalusena võtta karistuse suurendamiseks arvesse mitut kuritegu kumulatiivselt. [...] Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud sätestama konkreetseid raskendavaid asjaolusid, kui riigisiseses õiguses on juba sätestatud eraldi kriminaalkuriteod või liikmesriigi kohtutele üldine võimalus kaaluda kõiki asjakohaseid raskendavaid asjaolusid ning see võib viia rangemate karistuste kehtestamiseni.**
- [...]
- (14a) **Rändajate vahendina kasutamise olukord võib tekkida siis, kui kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist liidu välispiiridele või liikmesriiki või aitab sellele kaasa, kui selline tegevus viitab kolmanda riigi või vaenuliku valitsusvälise osaleja kavatsusele destabiliseerida liitu või liikmesriiki ning kui selline tegevus võib seada ohtu liikmesriigi põhifunktsioonid, sealhulgas avaliku korra säilitamise või riigi julgeoleku kaitse.**

- (14b) Olukordi, kus valitsusvälised osalejad on seotud organiseeritud kuritegevusega, eelkõige rändajate smugeldamisega, ei tohiks käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui puudub eesmärk destabiliseerida liitu või liikmesriiki.
- (14c) Humanitaarabioperatsioonid ei tohiks käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui puudub eesmärk destabiliseerida liitu või liikmesriiki.
- (14d) Küprose puhul on nõukogu määruses (EÜ) nr 866/2004⁷ ette nähtud erinormid, mida kohaldatakse eraldusjoone suhtes, mis eraldab Küprose Vabariigi tegeliku kontrolli all olevaid Küprose Vabariigi alasid aladest, mis jäävad Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli alt välja. Kuigi kõnealune eraldusjoon ei kujuta endast välispiiri, tuleks olukordi, kus kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute liikumist üle kõnealuse eraldusjoone või aitab sellele kaasa, käsitada rändajate vahendina kasutamisenä, kui esinevad kõik muud vahendina kasutamise elemendid.

⁷ Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 866/2004 ühinemisakti protokollis 10 artiklis 2 sätestatud korra kohta (ELT L 161, 30.4.2004, lk 128–143).

[...]

- (15) Praktikas määratavaid karistusmäärasid tuleks samuti rohkem ühtlustada ja karistuste mõjusust parandada ühiste karistust kergendavate asjaolude kaudu, mis kajastavad käesolevas direktiivis osutatud kuriteo toime pannud füüsilise või juriidilise isiku osalemist koostöös pädevate ametiasutustega kõnealuse kuriteo uurimisel või avastamisel. **Karistuse vähendamise kohta peaks otsuse igal juhul tegema kohtunik või kohus, võttes arvesse kõiki konkreetse juhtumiga seotud asjaolusid.**

- (16) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad normid, et neil oleks võimalik tulemuslikult tõkestada käesolevas direktiivis osutatud kuritegusid, piiramata selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele. **Lisaks on liikmesriikidel käesoleva direktiivi kohaselt vabadus kehtestada kooskõlas oma riikliku õigussüsteemiga aegumistähtajad pärast lõplikku süüdimõistvat kohtuotsust määratud karistuste täideviimisele kas tegelikult määratud karistuse alusel või õigusrikkumise eest ette nähtud maksimumkaristuse alusel. Sellest tulenevalt sätestatakse käesolevas direktiivis asjakohased aegumistähtajad mõlema nimetatud võimaluse jaoks.** Üldjuhul peaks aegumistähtaeg hakkama kulgema alates kuriteo toimepanemise hetkest. Kuna aga käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumnormid, võivad liikmesriigid oma riigisisestes õigusaktides sätestada, et aegumistähtaeg hakkab kulgema hiljem, näiteks alates hetkest, mil kuritegu avastati, tingimusel et selline avastamise ajahetk on kooskõlas riigisisese õigusega selgelt määratletud. Kui liikmesriikidel on käesoleva direktiivi alusel lubatud kehtestada lühemad aegumistähtajad, tingimusel et need võib kindlaksmääratud tegude korral katkestada või peatada, võib sellised teod määratleda vastavalt iga liikmesriigi õigussüsteemile.
- (17) Selleks et tõkestada ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamist, on äärmiselt oluline tagada, et tulemuslikult arestitakse kriminaaltulu ning kuriteovahendid, sealhulgas näiteks paadid, mootorid ning muud paadiosad ja sõidukid. Sel eesmärgil tuleks täielikult ära kasutada kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimiseks ja konfiskeerimiseks olemas olevaid õiguslikke vahendeid, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1260⁸.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1260, mis käsitleb kriminaaltulu tuvastamist ja konfiskeerimist (ELT L 2024/1260, 2.5.2024).

- (18) Võttes arvesse käesolevas direktiivis osutatud kuritegude piiriülest olemust, ebaseaduslike tegude toimepanijate liikuvust ja piiriülese uurimise võimalust, tuleks selliste tegude tulemuslikuks tõkestamiseks ette näha normid, millega kehtestatakse liikmesriikide kohtualluvus. Tervikuna või osaliselt liikmesriigi territooriumil toimuva ebaseadusliku läbisõidu või viibimise korral peaks olema võimalik kehtestada muu liikmesriigi kohtualluvus peale liikmesriigi, mis oli esimese ebaseadusliku sisenemise liikmesriik. Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude raskus ja piiriülene olemus nõuavad, et kohtualluvust ei kehtestataks mitte ainult asjaomase liikmesriigi kodanikest füüsiliste isikute üle [...]. **Samal põhjusel on vaja, et liikmesriigid kehtestaks oma kohtualluvuse kuritegude suhtes, mis on toime pandud asjaomases liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või lendava õhusõiduki pardal. Liikmesriigil peaks olema lubatud laiendada oma kohtualluvust õigusrikkumistele, mis on väljaspool tema territooriumi toime pandud [...]** kolmandate riikide kodanike poolt, kes elavad alaliselt tema territooriumil, juriidiliste isikute poolt, kes on asjaomases liikmesriigis asutatud, või seoses äritegevusega, mis toimub tervikuna või osaliselt selle liikmesriigi territooriumil. [...] Liikmesriigil, sealhulgas muul liikmesriigil kui see, mis oli esimese ebaseadusliku sisenemise liikmesriik, peaks [...] **olema lubatud** kehtestada oma kohtualluvus käesolevas direktiivis osutatud kuritegude suhtes, **kui tegu on toime pandud väljaspool tema territooriumi ja kui selle eesmärk on** [...] kuriteo ohvriks langenud kolmandate riikide kodanike sisenemine asjaomasesse liikmesriiki, sellest läbisõit või selles viibimine.
- (19) Kui kolmanda riigi kodanikku liikmesriigi territooriumile jõudmisel abistatakse, võib asjaomane liikmesriik samuti kehtestada oma kohtualluvuse kuriteokatse suhtes isegi juhul, kui kolmanda riigi kodanik ei sisene asjaomase liikmesriigi territooriumile. [...]

- (19a) **Liikmesriike julgustatakse kriminaliseerima rändajate smugeldamist sõltumata sellest, kus kuritegu toime pandi, ning kaaluma lisaks käesolevas direktiivis sätestatud miinimumnormidele kohtualluvuse kehtestamist rändajate smugeldamise suhtes väljaspool nende territooriumi, toimides kooskõlas rahvusvahelise õigusega.**
- (20) Kui kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, peaksid asjaomased liikmesriigid tegema koostööd, et määrata kindlaks, millises liikmesriigis on parimad eeldused süüdistuse esitamiseks. Kui asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused otsustavad koostöö või nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK⁹ kohaselt peetud otseste konsultatsioonide tulemusel koondada kriminaalmenetluse ühte liikmesriiki kriminaalmenetluste üleandmise kaudu, tuleks sellise üleandmise suhtes kohaldada **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2024. aasta määrust (EL) 2024/... kriminaalmenetluste üleandmise kohta** [*vastu võetud, kuid seni avaldamata*]¹⁰. Sel eesmärgil tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta kõnealuse määruse artikli 5 asjaomaseid kriteeriume. Kõnealuste kriteeriumide prioriteetsus ja kaal peaks põhinema iga üksikjuhtumi faktidel ja sisul.
- (21) Selleks et tõkestada ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamist, tuleks kasutada nii karistussüsteemi kui ka ennetusmehhanisme. Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude ennetamine peaks vähendama vajadust karistussüsteemi kasutamise järele ja sellel peaks olema mitmed eelised kuritegevuse vähendamisel. **Ennetustegevuse** [...] eesmärk peaks olema suurendada üldsuse teadlikkust ning selle hulka peaks kuuluma **asjakohased meetmed, nagu** teabekampaniad ning uurimis- ja haridusprogrammid, **austades liikmesriikide pädevust ja riigisisest õigust.** Seda tuleks ellu viia koostöös teiste liikmesriikide, asjaomaste liidu asutuste ja kolmandate riikidega.

⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32009F0948>).

¹⁰ Tekst võeti vastu 5. novembril ja allkirjastati 27. novembril. See avaldatakse, lisades määruse numbri, tõenäoliselt detsembris.

- (22) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikku ennetamist ja nende eest karistamist takistab see, kui riiklikel asutustel, kes neid avastavad, uurivad, nende eest süüdistusi esitavad või otsuseid langetavad, ei ole piisavalt vahendeid ja täitmise tagamise volitusi. Eelkõige võib vahendite nappus takistada ametiasutustel meetmete võtmist või piirata nende täitemeetmeid, mistõttu võivad kurjategijad vastutusest pääseda või saada karistuse, mis ei vasta kuriteo raskusele. Seetõttu tuleks kehtestada vahendite ja täitmise tagamise volituste miinimumkriteeriumid.
- (23) Täitmise tagamise ahela toimimise tulemuslikkus sõltub mitmesugustest erioskustest. Ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamisest tulenevate probleemide keerukuse ja selliste kuritegude laadi tõttu tuleb rakendada valdkondadevahelist lähenemisviisi ning kõigis asjaomastes pädevates asutustes on vaja kõrgetasemelisi õiguslaseid teadmisi, tehnilist oskusteavet ja rahalist toetust, samuti kõrgetasemelist koolitust ja spetsialiseerumist. Liikmesriigid peaksid pakkuma koolitust, mis vastab ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamisega seotud kuritegude avastamise, uurimise, nende eest vastutusele võtmise või otsuste langetamisega tegelevate isikute ülesannetele.
- (24) Edukaks täitmise tagamiseks peaksid liikmesriigid käesolevas direktiivis osutatud kuritegude uurimiseks tegema **pädevatele asutustele** kättesaadavaks tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mis on **kättesaadavad** [...] nende riigisisese õiguse organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude vastu võitlemiseks [...]. **Nende vahendite hulka võivad kuuluda** [...] side pealtkuulamine, varjatud jälgimine, sealhulgas elektrooniline jälgimine, pangakontode jälgimine ja muud finantsuurimise vahendid. Neid vahendeid tuleks kasutada kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ja austades täielikult põhiõiguste hartat. Kooskõlas riigisisese õigusega peaks nende uurimisvahendite kasutamist õigustama uuritavate kuritegude laad ja raskusaste. Tagada tuleks õigus isikuandmete kaitsele.

- (25) [...] ¹¹[...]
- (26) Selleks et tulemuslikult tõkestada ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamist, on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid [...] andmeid käesolevas direktiivis osutatud kuritegude ulatuse ja suundumuste [...] kohta. Liikmesriigid peaksid selliste kuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama **vähemalt** asjaomased **olemasolevad kesktasandil kättesaadavad** statistilised andmed. Komisjon peaks liikmesriikide edastatud andmete põhjal tulemusi korrapäraselt hindama ja avaldama. Liikmesriigid peaksid samuti korrapäraselt koguma ja levitama **olemasolevaid** statistilisi andmeid ja teavet käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, et oleks võimalik jälgida selle rakendamist. Statistilisi andmeid ja teavet tuleks [...] **koguda** ühiste miinimumstandardite alusel.
- (27) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt sätestada ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise ennetamise ja tõkestamise miinimumnormid, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning meetme ulatuse ja toime tõttu saab seda paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

¹¹ [...]

- (28) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige inimväärikuse austamist ja kaitset, õigust isikupuutumatusesse, piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeldu, õigust vabadusele ja turvalisusele, lapse õigusi, ühinemisvabadust, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ning topeltkaristamise keeldu.
- (29) Käesoleva direktiivi eesmärk on muuta ja laiendada direktiivi 2002/90/EÜ ja raamotsuse 2002/946/JSK sätteid. Kuna tehtavad muudatused on sisulised, tuleks direktiiv 2002/90/EÜ ja raamotsus 2002/946/JSK selguse huvides täielikult asendada liikmesriikide puhul, kellele käesolev direktiiv on siduv.
- (30) Käesolev direktiiv ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/38/EÜ¹² ega Ühendkuningriigi väljaastumislepingu¹³ kohaldamist.
- (31) Iirimaa osaleb käesolevas direktiivis Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*’ kohta) artikli 5 lõike 1 ning nõukogu otsuse 2002/192/EÜ¹⁴ artikli 6 lõike 2 kohaselt.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ (ELT L 158, 30.4.2004, lk 77, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32004L0038>).

¹³ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (2019/C 384 I/01) (ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/treaty/withd_2019\(3\)/oj](http://data.europa.eu/eli/treaty/withd_2019(3)/oj)).

¹⁴ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*’ sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32002D0192>).

- (32) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev direktiiv põhineb Schengeni *acquis*'l, **otsustab** [...] Taani kõnealuse protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva direktiivi üle, kas ta rakendab seda oma õiguses.
- (33) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev direktiiv endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹⁵ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ¹⁶ artikli 1 punktis E [...] osutatud valdkonda.

¹⁵ ELT L 176, 10.7.1999, lk 36,
ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

¹⁶ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:31999D0437>).

- (34) Šveitsi puhul kujutab käesolev direktiiv endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹⁷ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis E [...] osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ¹⁸ artikliga 3.
- (35) Liechtensteini puhul kujutab käesolev direktiiv endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹⁹ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis E [...] osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL²⁰ artikliga 3.

¹⁷ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

¹⁸ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32011D0350>).

¹⁹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

²⁰ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32011D0350>).

(36) Küprose [...] puhul on käesolev direktiiv Schengeni *acquis*'l põhinev või sellega muul viisil seotud akt 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1 [...] tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miimumnormid kuritegude ja karistuste määratlemiseks kolmandate riikide kodanike ebaseaduslikule **mis tahes liikmesriigi territooriumile** sisenemisele, **sealt** läbisõidule ja **seal** viibimisele kaasaitamise valdkonnas ning meetmed, millega selliste kuritegude toimepanemist ennetada ja tõkestada.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses ja kes ei oma liidu õiguse alusel vaba liikumise õigust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 5 määratletud tähenduses;
2. „saatjata alaealine“ – alla 18aastane kolmanda riigi kodanik, kes saabub liikmesriikide territooriumile ilma tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline isik ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud, sealhulgas alaealine, kes on jäänud saatjata pärast sisenemist liikmesriikide territooriumile;
3. „juriidiline isik“ – iga üksus, millel on juriidilise isiku staatus vastavalt kohaldatavale riigisisesele õigusele, välja arvatud riigid või avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid.

Artikkel 3

Kuriteod

[...] Liikmesriigid tagavad, et kolmanda riigi kodaniku tahtlik abistamine mis tahes liikmesriigi territooriumile sisenemisel, sellest läbisõidul või seal viibimisel, rikkudes asjakohast liidu õigust või asjaomase liikmesriigi õigust kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise, sealt läbisõidu ja seal viibimise kohta, kujutab endast kuritegu [...], kui sellist tegu toime panev isik nõuab, saab või aktsepteerib otseselt või kaudselt rahalist või materiaalselt kasu või sellise kasu lubadust, või paneb kõnealuse teo toime selleks, et sellist kasu saada.

[...]

[...]

Artikkel 4

Raskendavatel asjaoludel toimepandud kuriteod

(välja jäetud)

Artikkel 5

Kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse

Liikmesriigid tagavad, et artiklis 3 [...] osutatud kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja sellise kuriteo katse on karistatav kuriteona.

Artikkel 6

Füüsiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude eest määratakse mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt **kolmeaastane** vangistus.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et [...] artiklis **3** osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt [...] **kaheksa-aastane** vangistus, **kui:**
 - a) see kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raames nõukogu raamotsuse **2008/841/JSK** tähenduses;
 - b) selle kuriteoga seati kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodaniku elu tõsiselt ohtu;
 - c) selle kuriteo toimepanemisel kasutati kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodaniku suhtes jõhkrat vägivalda;
 - d) kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodanik oli eriti haavatav, näiteks saatjata alaealine.

Liikmesriikidel on õigus otsustada, kas seda sätet kohaldatakse ka olukorras, kus kolmanda riigi kodanikule anti tahtlikult abi liikmesriigi territooriumil viibimiseks.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et [...] artiklis **3**[...] osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt **kümneaastane** vangistus, **kui kuriteoga põhjustati selle kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodaniku elu tõsiselt ohtu seades selle isiku surm.**
5. Lisaks lõigete 1–4 kohaselt määratud kriminaalkaristustele võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et pädev asutus võib artiklites 3[...] ja 5 osutatud kuriteo **toime pannud** [...] füüsilistele isikutele määrata **täiendava** kriminaal- või muu karistuse või meetme, [...] **mille hulka võib kuuluda järgmine:**
- a) rahatrahvid;
 - a) selliste lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi, või keeld tegeleda kas otse või vahendaja kaudu kutsetegevusega, mille käigus kuritegu toime pandi;
 - b) [...]
 - c) keeld siseneda liikmesriigi territooriumile ja seal viibida [...];
 - d) ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas osaleda hankemenetlustes ning saada toetusi ja kontsessioone.
 - e) *(viidud üle punkti -a)*
- [...]

Artikkel 7

Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude eest, mille on tema kasuks toime pannud eraisikuna või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on asjaomase juriidilise isiku juures juhtival kohal, ühel järgmistest alustest:
 - a) õigus juriidilist isikut esindada;
 - b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid;
 - c) õigus juriidilist isikut kontrollida.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku poolse järelevalve või kontrolli puudumise tõttu sai juriidilise isiku alluvuses tegutsev isik panna selle juriidilise isiku kasuks toime artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuriteo.
3. Juriidilise isiku **käesoleva artikli** lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude **toimepanijad** või neile tegudele kihutajad või neist tegudest osavõtjad.

Artikkel 8

Juriidilistele isikutele kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 7 lõigete 1 või 2 kohaselt vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse mõjusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid kriminaal- **või muid karistusi või meetmeid.**
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 5 osutatud kuritegude eest vastavalt artikli 7 lõigetele 1 või 2 vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatavate **karistuste [...] või meetmete hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud või muud trahvid ning võivad kuuluda muud kriminaal- või muud karistused või meetmed, näiteks [...]:**
 - a) [...]
 - b) riiklike hüvitiste [...] või abi [...] saamise õigusest ilmajätmine;
 - c) [...] avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ilmajätmine, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest, kontsessioonidest **ja litsentsidest** ilmajätmine;
 - d) ajutine või alaline ettevõtluskeeld;
 - e) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
 - f) sundlõpetamine;
 - g) [...] süüteo toimepanekuks kasutatud üksuste [...] sulgemine;

- h) selliste lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on antud tegevuseks, [...] **mis viisid asjaomase kuriteo toimepanemiseni.**

[...]

3. **Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et vähemalt artikli 7 lõike 1 kohaselt vastutusele võetud juriidiliste isikute puhul karistatakse artikli 3 ning artikli 6 lõigetega 3 ja 4 hõlmatud kuritegude eest kriminaalõiguslike või muude trahvidega, mille summa on proportsionaalne teo raskusastmega ning asjaomase juriidilise isiku individuaalse, rahalise või muu olukorraga. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kõnealuste trahvide ülemmäär ei ole väiksem kui:**

- a) **artikli 3 kohaldamisalasse kuuluvate kuritegude korral [...]:**
- i) **3 %** juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest kas kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või [...] **trahvi määramise** otsusele eelnenud majandusaastal **või**
 - ii) **rahasumma, mis vastab 24 000 000 eurole;**
- b) **artikli 6 lõigete 3 või 4 kohaldamisalasse kuuluvate kuritegude korral [...]:**
- i) **5 %** juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest kas kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal [...] või **trahvi määramise** otsusele eelnenud majandusaastal **või**
 - ii) **rahasumma, mis vastab 40 000 000 eurole.**

[...]

4. Liikmesriigid võivad kehtestada normid juhtudeks, kui trahvimäär ei ole võimalik kindlaks määrata selle alusel, kui suur oli juriidilise isiku ülemaailmne kogukäive kuriteo toimepanemisele eelnenud majandusaastal või trahvi **määramise** otsuse **tegemisele** eelnenud majandusaastal.
5. **Kui see on vältimatu juriidiliste isikute suhtes kohaldatava riikliku karistussüsteemi sidususe säilitamiseks, võib artikliga 3 ning artikli 6 lõigetega 3 ja 4 hõlmatud kuritegude eest artikli 7 lõike 1 kohaselt vastutusele võetud juriidilistele isikutele määratavate trahvide maksimumsumma erineda artikli 8 lõikes 3 sätestatud summast, tingimusel et selle tulemusena on karistuste määr kooskõlas riigisisese õiguses sarnase raskusastmega kuritegude eest ette nähtud määraga ning et karistused on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.**

Ilma et see piiraks artikli 8 lõike 2 kohaldamist, hõlmavad sellised karistussüsteemid ka järgmisi võimalusi:

- a) rahaliste karistuste määramine, mille puhul võetakse arvesse kuritegude toimumist võimaldanud juriidilise isiku struktuuris ja korralduses esinevaid lünki või puudusi,
- b) hüvitisnõuded ja
- c) konfiskeerimine.

Artikkel 9

Karistust raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei kuulu artiklis 3 osutatud kuritegude koosseisu tunnuste hulka, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude puhul võib kooskõlas riigisisese õigusega pidada karistust raskendavaks ühte või mitut järgmistest asjaoludest:

- a) kuriteo pani toime ametiisik oma ülesannete täitmisel;
- b) [...]
- c) kuriteo toimepanija on varem artiklites 3 [...] või 5 osutatud kuritegudega sama laadi kuritegude eest [...] lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud;
- d) kuriteoga kaasnes või selle tulemuseks oli kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodanike [...] kasutamine vahendina;
- e) kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodanik jäeti ilma isikut tõendavatest või reisidokumentidest;
- f) [...]
- g) **kuriteo toimepanemisega kaasnes kuriteo ohvriks langenud kolmanda riigi kodaniku julm, ebainimlik või alandav kohtlemine.**

Artikkel 10

Karistust kergendavad asjaolud

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et **asjaomaste** artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude puhul **võib kooskõlas riigisisese õigusega** pidada kergendavaks **ühte või mitut järgmistest asjaoludest** [...]:

- a) **kuriteo toimepanija annab pädevatele asutustele teavet, mis aitab neil teha kindlaks või võtta vastutusele teisi kurjategijaid;** [...]
- b) **kuriteo toimepanija annab pädevatele asutustele teavet, mis aitab neil hankida tõendeid.**

Artikkel 11

Aegumistähtajad [...]

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et [...] võimaldada artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude uurimist, nende eest süüdistuse esitamist, nende kohtulikku menetlemist ja [...] **otsuse langetamist** piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, et neid kuritegusid tulemuslikult tõkestada.

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtaeg, mis võimaldab artiklis 3[...] osutatud kuriteo eest lõpliku süüdimõistva otsusega mõistetud karistuste täitmise tagamist piisava aja jooksul pärast süüdimõistva otsuse tegemist.

[...]

2. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud aegumistähtaeg on järgmine:

- a) vähemalt kolm aastat alates kuriteo toimepanemisest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kolmeaastane vangistus;
- b) vähemalt kaheksa aastat alates kuriteo toimepanemisest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kaheksa-aastane vangistus;
- c) vähemalt kümme aastat alates kuriteo toimepanemisest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kümneaastane vangistus.

[...]

3. Lõike 1 teises lõigus osutatud aegumistähtaeg on järgmine:

- a) vähemalt kolm aastat lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast järgmistel juhtudel:
- i) kuni üheaastane vanglakaristus või alternatiivselt
 - ii) vanglakaristus kuriteo eest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kolmeaastane vangistus; ning
- b) i) vähemalt viis aastat lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast, [...] kui tegu on pikema kui üheaastase vanglakaristusega, või alternatiivselt
- ii) vähemalt kaheksa aastat lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast, kui tegu on vanglakaristusega kuriteo eest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kaheksa-aastane vangistus; [...] ja

[...]

c) [...] vähemalt kümme aastat lõpliku süüdimõistva otsuse kuupäevast järgmistel juhtudel:

- i) rohkem kui viieaastane vanglakaristus või alternatiivselt
- ii) vanglakaristus kuriteo eest, mille eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kümneaastane vangistus.

4. Erandina lõike 2 punktide**st b–c**, [...] lõike 3 punkti **b** alapunktist **ii** ja lõike 3 punktist **c** võivad liikmesriigid kehtestada lühema aegumistähtaja, kuid mitte lühema kui viis aastat, tingimusel et selle tähtaja kulgemist on võimalik teatavate toimingute korral katkestada või peatada. [...]

Artikkel 12

Kohtualluvus

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude suhtes oma kohtualluvus, kui [...]:
 - a) kuritegu pandi [...] tervikuna või osaliselt toime tema territooriumil;
 - b) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik;

[...]

[...]c) **kuritegu pandi toime asjaomas**es liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või õhusõiduki pardal.

[...]

2. Liikmesriik teavitab komisjoni oma otsusest oma kohtualluvust laiendada ühele või mitmele artiklites 3 ja 5 osutatud kuritegudest, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui:

- a) **kuriteo toimepanija alaline elukoht on tema territooriumil;**
- b) **kuritegu on toime pandud juriidilise isiku kasuks**
 - i) **ja see juriidiline isik on asutatud tema territooriumil;**
 - ii) **seoses äritegevusega, mis toimub tervikuna või osaliselt tema territooriumil;**
- c) **kuriteo eesmärk on kuriteo ohvriks langenud kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik sisenemine selle liikmesriigi territooriumile või sellest läbisõit.**

3.[...]

4. [...] **Lõike 1 punktis b osutatud juhul ja juhul, kui liikmesriik on otsustanud laiendada kohtualluvust vastavalt lõikele 2, võtab iga liikmesriik [...] artiklites 3 [...] ja 5 osutatud, väljaspool liikmesriigi territooriumi toime pandud kuritegude eest süüdistuse esitamiseks vajalikud meetmed tagamaks, et tema kohtualluvuse [...] teostamise suhtes ei kohaldata tingimust, et süüdistuse esitamise võib alata üksnes pärast süüteo teatamist riigi poolt, kelle territooriumil süütegu toime pandi.**

[...]

5. [...] Kui artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik viib läbi kriminaalmenetluse. Asjakohasel juhul saadetakse juhtum kooskõlas raamotsuse 2009/948/JSK²¹ artikli 12 lõikega 2 lahendamiseks Eurojustile.

Artikkel 13

Ennetamine

1. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, näiteks korraldavad teabe- ja teadvustamiskampaaniaid ning viivad ellu – **pöörates asjakohasel juhul erilist tähelepanu veebimõõtlele ning austades riiklikku pädevust ja riigisisest õigust** – uurimis- ja haridusprogramme, mille eesmärk on suurendada üldsuse teadlikkust ning vähendada artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude toimepanemist.

²¹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

2. Asjakohasel juhul võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed lõikes 1 osutatud tegevuse teostamiseks koostöös teiste liikmesriikide, **asjaomaste** liidu asutuste, [...] kolmandate riikide ning **asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide ja muude sidusrühmade, näiteks erasektoriga.**

Artikkel 14

Vahendid

Liikmesriigid tagavad, et riigi ametiasutustel, kes [...] avastavad või uurivad artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegusid, **esitavad** nende eest süüdistusi või **langetavad otsuseid** [...], on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid [...] käesoleva direktiivi rakendamise seotud ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Artikkel 15

Koolitus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada piisavad vahendid ja korrapärane erikoolitus oma õiguskaitseasutuste [...] töötajatele ning artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude kriminaaluurimise ja -menetluste eest vastutavate asutuste töötajatele, sealhulgas kohtutöötajatele, abi- ja tugiteenuseid osutavatele töötajatele ja piirivalvuritele [...].
2. Ilma et see piiraks kohtute sõltumatust ja **erinevusi kohtusüsteemi korralduses kogu liidus, [...] soodustavad** liikmesriigid [...] käesoleva direktiivi eesmärkidega seotud kriminaaluurimise ja -menetluste eest **vastutavate kohtunike ja prokuröride [...] üld- ja erikoolitamist.**

Artikkel 16

Uurimisvahendid

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuritegude uurimiseks ja nende eest süüdistuse esitamiseks on olemas tulemuslikud ja proportsionaalsed uurimisvahendid. Asjakohasel juhul hõlmavad need vahendid spetsiaalseid uurimisvahendeid, näiteks organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses või muude raskete kuritegude puhul kasutatavaid vahendeid.

Artikkel 17

Andmete kogumine ja statistika

1. Liikmesriigid tagavad, et on olemas süsteem artiklites 3 [...] ja 5 osutatud kuriteoliikidega seotud aruandlus-, uurimis- ja kohtumenetluse etappides anonüümitud statistiliste andmete salvestamiseks, koostamiseks ja esitamiseks, et jälgida oma süsteemide tõhusust käesolevas direktiivis osutatud kuritegude vastu võitlemisel.
2. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed hõlmavad **vähemalt järgmisi olemasolevaid kesktasandil kättesaadavaid andmeid:**
 - a) kuriteo ohvriks langenud, registreeritud kolmandate riikide kodanike arv jaotatuna kodakondsuse, soo ja vanuse (laps/täiskasvanu) alusel vastavalt riigisisesele õigusele ja tavadele;
 - b) [...]

- c) nende füüsiliste isikute arv, kellele on esitatud süüdistus käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest [...];
- d) nende juriidiliste isikute arv, kellele on esitatud süüdistus käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest [...];
- e) **süüdistuse esitamise otsuste** arv [...] (**otsused** süüdistuse esitamise või sellest loobumise kohta);
- f) lõplike kohtuotsuste arv [...] (st süüdimõistvad kohtuotsused, õigeksmõistvad kohtuotsused, [...]);
- g) käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest süüdi mõistetud [...] füüsiliste isikute arv;
- h) nende füüsiliste isikute arv, kellele on määratud karistus, jaotatuna karistuse liigi ja raskuse (vangistus, trahvid, muu), soo ja kodakondsuse alusel;
- i) käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest süüdi mõistetud juriidiliste isikute arv [...];
- j) nende juriidiliste isikute arv, kellele on pärast süüdimõistvat kohtuotsust määratud karistus, jaotatuna [...] karistuse liigi (trahvid, muu) alusel.
- k) [...]

3. Liikmesriigid [...] edastavad komisjonile igal aastal lõikes 2 osutatud statistilised andmed eelmise aasta kohta standardses, kergesti juurdepääsetavas ja võrreldavas vormis. Liikmesriigid püüavad edastada need andmed igal aastal 30. septembriks ja edastavad need hiljemalt 31. detsembriks. [...]

Artikkel 18

[...]

Viited direktiivile 2002/90/EÜ ja raamotsusele 2002/946/JSK

Viiteid direktiivile 2002/90/EÜ ja raamotsusele 2002/946/JSK käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile.

[...]

Artikkel 19

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ... [...] **kaks aastat alates** [...] käesoleva direktiivi jõustumise **kuupäevast** [...]. Liikmesriigid **teavitavad sellest** [...] viivitamata komisjoni.
 2. Kui liikmesriigid need **meetmed** [...] vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. **Sellise viitamise viisi näevad ette** liikmesriigid.
 3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastuvõetavate põhiliste riigisiseste **meetmete** [...] teksti.
-